

ADRODDIAD PANEL STRATEGOL DIOGELU

2024/25

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Cyflwyno'r adroddiad drosolwg o waith y Panel Strategol Diogelu dros y cyfnod Ebrill 2024 hyd at Fawrth 2025 gan amlinellu'r gwaith a gyflawnwyd gan y Cyngor ei hun, a gan y Cyngor mewn partneriaeth ag eraill.

2. CYFRIFOLDEBAU AC ATEBOLRWYDD

- 2.1. Nod y Panel Strategol Diogelu yw sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau addas yn eu lle ar lefel gorfforaethol ar draws y Cyngor er mwyn sicrhau diogelwch plant, pobl ifanc ac oedolion. Ers 2017/18 mae'r Panel hefyd yn gyfrifol am drosolwg o faterion diogelu ehangach ar draws Gwynedd, megis Diogelwch Cymunedol.
- 2.2. Mae'r Panel yn ei dro yn atebol i Gyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, sydd â'r atebolrwydd terfynol am faterion diogelu.
- 2.3. Cadeirydd y Panel yw Cynghorydd Menna Trenholme, Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teulu. Gwelir y Cylch Gorchwyl yn **Atodiad 1**.
- 2.4. Mae Grŵp Gweithredol Diogelu yn cefnogi'r Panel Strategol i weithredu ei flaenoriaethau ac i ymdrin â materion ymarferol y maes gwaith. Grŵp mewnol o swyddogion yw hwn, gyda phencampwr diogelu pob adran yn eistedd arno, a hynny er mwyn sicrhau perchnogaeth Cyngor cyfan o faterion diogelu. Gwelir Cylch Gorchwyl y Grŵp Gweithredol Diogelu yn **Atodiad 2**.
- 2.5. Mae rhannau o berfformiad y Cyngor yn y maes diogelu yn cael eu hasesu mewn cyfarfodydd herio perfformiad gyda'r Aelodau Cabinet perthnasol a chan archwilyr allanol annibynnol fel rhan o'u gwaith o asesu perfformiad ehangach.

3. POLISI DIOGELU

- 3.1. Yn ystod 2023 fe gynhaliwyd adolygiad o Bolisi Diogelu y Cyngor, sy'n datgan sut rydym yn bwriadu cyflawni ein cyfrifoldebau statudol ar gyfer diogelu plant ac oedolion sy'n wynebu risg yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) (2014). Gwelir y polisi yn **Atodiad 3**.

4. CYNNYDD YN ERBYN Y MATERION DIOGELU

- 4.1. **Diogelu Plant**

- 4.1.1. Derbyniwyd **7774** o gyfeiriadau i wasanaethau plant yn 2024-25. Mae hyn yn gynydd o **8%** yn y nifer o gyfeiriadau o gymharu â 7230 y llynedd. Rhaid nodi y gall y ffigwr hwn godi, gan nad oes modd cael ffigwr terfynol nes ddiwedd mis Mai eleni. Mae'r ffigyrau yma eto yn sylweddol uwch na'r niferoedd cyn y pandemig COVID-19.
- 4.1.2. Unwaith eto, mae'r pwysau gwaith ar y gwasanaeth yn llethol a bu'r gweithlu yn hynod brysur yn cefnogi plant a theuluoedd ein sir. Nodir fod yr achosion a welwyd yn rhai llawer mwy dwys a chymhleth na'r hyn welwyd yn y gorffennol, bwriedir gwneud gwaith i ddeall y tueddiadau sy'n effeithio'r gwasanaethau plant yn ystod 2025/26. Ar ddiwedd y flwyddyn cytunwyd i fid ariannol ar gyfer cynyddu gweithlu yr adran i sicrhau gweithredu effeithiol gyda'r cyfeiriadau hyn.
- 4.1.3. Bu achosion hefyd yn ystod y flwyddyn o droseddau yn erbyn plant. Tra fo achosion cyfreithiol a'r llysoedd yn gwneud eu gwaith, mae'n bwysig ein bod fel gwasanaethau cymdeithasol yn dysgu'n gyson o'r digwyddiadau hyn drwy adolygiadau ac yn gwella'n gwasanaethau i sicrhau diogelwch y rhai mwyaf agored i niwed yn ein cymdeithas.
- 4.1.4. Ar y 6 Medi 2023 arestiwyd pennaeth Ysgol Friars am droseddau yn erbyn disgyblion ysgol benywaidd. Fe'i cafwyd yn euog ym mis Mai 2024 o 19 cyhuddiad, gan gynnwys 12 cyhuddiad o weithgaredd rhywiol gyda phlentyn a dau gyhuddiad o weithgaredd rhywiol gyda phlentyn tra roedd mewn sefyllfa o ymddiriedaeth. Rhoddodd pum dioddefwraig dystiolaeth i'r llys. Fe'i ddedfrydwyd i 17 mlynedd o garchar. Mae hi yn bur debygol bod dioddefwyr eraill wedi eu cam-drin gan y cyn-bennaeth, Neil Foden, hefyd, ond ni fu achosion llys pellach hyd yma. Mae'n glir fod systemau diogelu yn yr achos hwn wedi methu dros gyfnod o sawl blwyddyn a bod unigolion wedi dioddef o'r herwydd.

Ers Medi 2023 aeth cryn waith rhagddo i ystyried ac i addasu'r trefniadau diogelu sydd gan y Cyngor. Adolygwyd polisi diogelu y Cyngor a gweithdrefnau'r Panel Diogelu Strategol ynghyd â'r Is-grŵp Diogelu gan eu cyhoeddi i gyfarfod y Cyngor. Comisiynwyd Cyn-gyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol i wneud adolygiad pen-desg o ymwneud y Gwasanaethau Cymdeithasol â'r unigolyn dros y cyfnod er mwyn deall os oedd angen gwneud newidiadau i systemau diogelu. Rhannwyd yr adolygiad hwnnw gyda'r Adolygiad Ymarfer Plant (Child Practice Review - CPR) a sefydlwyd gan Fwrdd Diogelu Gogledd Cymru o dan Gadeirydd Annibynnol, Jan Pickles, i ddeall amgylchiadau yr holl fater, ac i ganfod gwersi i'w dysgu er mwyn atal achosion

tebyg yn y dyfodol. Comisiynwyd bargyfreithiwr arbenigol ym maes diogelu plant i edrych ar ran benodol o'r hyn godwyd yn yr achos llys a rhannwyd hwnnw gyda'r CPR hefyd.

Er nad oedd cysylltiad penodol, mae'n werth nodi fod y Pwyllgor Craffu Addysg wedi penderfynu cynnal adolygiad o drefniadau diogelu mewn ysgolion ar draws Gwynedd. Dechreuwyd ar y gwaith ac aiff rhagddo yn ystod y flwyddyn 2025-26.

Disgwylir y bydd yr Adolygiad Ymarfer Plant yn tynnu yr holl waith at ei gilydd gan ddarparu gwersi i'w dysgu ac argymhellion i'r sefydliadau perthnasol yn ystod haf 2025.

4.1.5. Mae'r gwaith Rhan 5 ar gynnydd ac yn parhau i gynyddu. Mae Rhan 5 sy'n ymwneud â phryderon diogelu am ymarferwyr a'r rhai mewn swyddi o ymddiriedaeth, ac mae'r gweithdrefnau hyn yn nodi trefniadau ar gyfer ymateb i bryderon diogelu am y rhai y mae eu gwaith, naill ai'n gyflogedig neu'n wirfoddol, yn dod â nhw i gysylltiad â phlant neu oedolion sy'n wynebu risg.

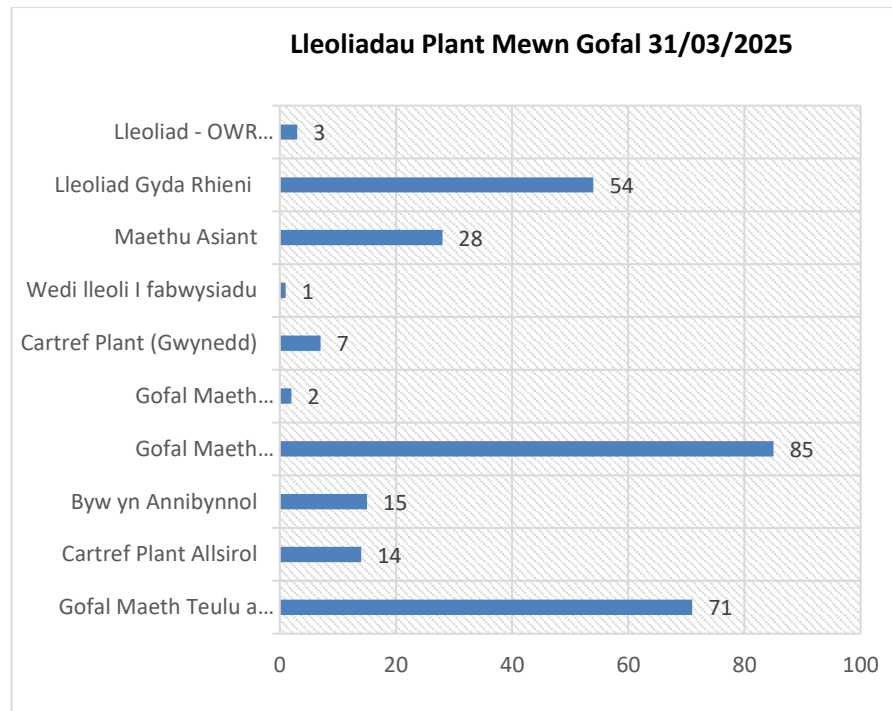
4.1.6. Cafodd **82% (↑3%)** o adolygiadau amddiffyn plant eu cynnal o fewn amserlen statudol yn ystod y flwyddyn. Roedd cyfradd yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i Gynadleddau Achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai a oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniadau yn parhau yn uchel ar **99%**.

4.1.7. Ar ddiwedd mis Mawrth roedd **280** o blant mewn gofal. Roedd **43%** o'r plant a ddaeth i ofal yn ystod y flwyddyn yn fabanod ifanc o dan 1 oed, gyda'r mwyafrif ohonynt wedi bod ar y Gofrestr Amddiffyn Plant fel rhan o brosesau diogelu cyn dod i ofal. Mae ceiswyr lloches yn cynrychioli **2%** o'r plant a ddaeth i ofal eleni.

- 12 o blant wedi dod i ofal dan drefniadau brys (EPO / PPO) yn ystod y flwyddyn gyda 7 yn parhau i fod mewn gofal.

- 21 o blant wedi dod i ofal dan drefniadau gwirfoddol (Adran S76), gyda 15 yn parhau i fod mewn gofal ar y 31^{ain} o Fawrth.

4.1.8. O'r cyfanswm plant mewn gofal mae **66%** mewn lleoliadau maeth, **21 (8%)** mewn lleoliadau preswyl a **54 (19%)** wedi ei lleoli gyda'u rhieni. Roedd 1 plentyn mewn lleoliad mabwysiedig ar ddiwedd y cyfnod, gyda 15 person ifanc yn byw yn annibynnol gyda chefnogaeth (3 ohonynt yn Geiswyr Lloches).

4.1.9. Yn ystod 2024/25 defnyddiwyd trefniadau lleoliadau heb gofrestrriad (OWR) ar gyfer 5 o bobl ifanc mewn gofal.

4.1.10. Fel nodwyd y llynedd, yn hanesyddol mae ein defnydd o drefniadau lleoliadau heb gofrestrriad wedi bod yn brin iawn, ac am gyfnodau byr o ychydig ddiwrnodau neu wythnosau ar y mwyaf, hyd nes byddai lleoliad a adnabuwyd ar gyfer y person ifanc yn barod. Fodd bynnag, mae'r sefyllfa yn genedlaethol erbyn hyn yn un llawer mwy difrifol, gyda'r mwyafrif, os nad pob awdurdod yn cael eu gorfodi i sicrhau fod trefniant o'r fath ar gael oherwydd diffyg lleoliadau cofrestredig ar draws y Deyrnas Unedig. Mae hyn yn arbennig o wir am bobl ifanc yn eu harddegau sydd ag anghenion dwys a chymhleth neu wedi profi toriad mewn lleoliad oherwydd ymddygiad heriol.

4.1.11. Ymdrechwn i ymateb i'r her drwy ddatblygu darpariaeth breswyl ein hunain drwy'r Cynllun Cartrefi Grŵp Bychain, sy'n flaenoriaeth yng Nghynllun y Cyngor 2023-28. Prynwyd y tri eiddo yn 2024/25, ac mae'r cartref cyntaf bellach yn weithredol. Yn ogystal mae ein Strategaeth Comisiynu Lleoliadau yn nodi bod digonolrwydd lleoliadau ar gyfer plant mewn gofal yn flaenoriaeth ac mae gennym strategaeth glir i recriwtio gofalwyr maeth drwy Wasanaeth Maethu Cymru Gwynedd.

4.2. Diogelu Oedolion

4.2.1. Derbyniwyd **750** o adroddiadau Oedolion yn ystod 2024/25, bu hyn yn gynydd o'r **719** adroddiad a dderbyniwyd yn ystod 2023/24. Ar gyfartaledd, mae **91.8%**

(↓**2.2%**) o'r ymholiadau cychwynnol a **126** o atgyfeiriadau diogelu wedi'u cwblhau o fewn y cyfnod statudol o 7 diwrnod.

4.2.2. Er nad oedd modd adnabod tueddiad yn yr adroddiadau a dderbyniwyd, mae'r mwyafrif o'r adroddiadau yn ymwneud â honiadau o gamdriniaeth corfforol ac esgeulustod

4.2.3. O'r adroddiadau oedolion mewn perygl a dderbyniwyd, rheolwyd y risg mewn **98.9% (↓1.1)** o'r achosion.

4.2.4. Mae'r math o adroddiadau diogelu Oedolion a dderbynnir yn cymhlethu'n flynyddol a gwelwyd bod cwblhau'r ymholiadau a **126** o fewn yr amserlen statudol o 7 diwrnod yn dod yn gynyddol anodd. Penderfynwyd rhoi adnodd dros dro i gyd-weithio gyda'r Swyddog Diogelu i sicrhau bod modd cwblhau'r holl ymholiadau o fewn yr amserlen. Bydd yr adnodd ychwanegol hefyd yn cynorthwyo i sicrhau bod diogelu'n cael ei gynnwys yn y gwaith i ail fodelu'r drysau ffrynt.

4.2.5. Cynhaliwyd ymweliadau cyson i fonitro cartrefi gofal preswyl a nyrsio y sir. Mae nifer fechan o ddarparwyr wedi bod o dan y drefn 'Pryderon Cynyddol' oherwydd rhesymau amrywiol, gan fwyaf yn cynnwys diffyg rheolaeth, problem dogfennaeth, a diffyg trosolwg. Maer' gwaith o fonitro darpariaeth gofal cartref ar draws y sir wedi cychwyn. Mae gwaith y Swyddogion Sicrwydd Ansawdd yn cael ei flaenoriaethu ar sail adroddiadau diogelu neu pryderon sy'n cael eu codi gan y gweithlu/ teuluoedd.

4.2.6. Mae pryder am y gwasanaeth DoLS (trefniadau diogelu wrth amddifadu o ryddid – Deprivation of Liberty Safeguards) yn parhau. Mae nifer fechan o unigolion ar y rhestr aros am hyd at 3 mlynedd. Ar ddiwedd Mawrth 2024, roedd **356** yn aros am asesiad DoLS. Mae angen blaenoriaethu'r unigolion yn ôl risg. Mae 100 sydd ar y rhestr aros yn unigolion sy'n byw mewn llety a chefnogaeth ac mae angen gwneud cais i'r Llys Gwarchod i amddifadu'r unigolion hyn o'i rhyddid.

4.2.7. Gwnaed bid llwyddiannus i gyflogi 2 Asesydd Budd Gorau ar sail parhaol. Gobeithir y bydd y buddsoddiad sylweddol yma'n weledol yn nata 2025/26

4.2.8. Derbyniwyd grant pellach gan y Senedd i gefnogi'r gwaith a bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio i gomisiynu asiantaeth i ymgymryd â nifer o asesiadau.

4.3. **Addysg**

4.3.1. Yn 2024/25 mae'r Swyddog Arweiniol Dynodedig ar gyfer Diogelu mewn Addysg wedi ymweld â 62 ysgol i wirio trefniadau, polisiau a gweithdrefnau diogelu. Mae hyn yn cau y cylch o fod wedi ymweld â phob ysgol yn y 18 mis diwethaf. Mae cylch newydd o ymweliadau wedi cychwyn ers Ionawr 2025 ble mae bwriad i pob ysgol dderbyn ymweliad ansawdd diogelu o fewn cylch blwyddyn. Mae bron pob un ysgol ymwelwyd â hwy yn 24/25 cydymffurfio gyda threfniadau diogelu priodol. O'r ymweliadau hyn 2 ysgol sydd wedi derbyn ail ymweliad er mwyn gwirio agweddau fel trefniadau cofnodi presenoldeb / absenoldeb a cynnwys poster Diogelu.

4.3.2. Mae Arolwg Blynyddol Diogelu yn cael ei gwblhau gan pob ysgol yn flynyddol. Mae'r canfyddiadau diweddaraf yn nodi:

- **94% (↑2%)** o'r "Prif Bersonau Diogelu" mewn ysgolion wedi derbyn hyfforddiant diogelu penodol yn ystod y ddwy flynedd diwethaf;
- **85% (↑1%)** o Lywodraethwyr Dynodedig Ysgolion Gwynedd hefyd wedi derbyn yr hyfforddiant perthnasol i'w rôl yn y ddwy flynedd diwethaf;
- **97% (↑2%)** o ysgolion Gwynedd wedi cyflwyno Hyfforddiant sylfaenol Diogelu i'r holl staff cyn diwedd Tymor y Gaeaf;
- **100% (aros yr un peth)** o ysgolion Gwynedd yn nodi eu bod yn hyderus bod holl staff yr ysgol a gwirfoddolwyr yn gwybod beth i'w wneud pe byddai plentyn yn datgelu gwybodaeth am gamdriniaeth.

4.3.3. Ers Medi 2024 mae'r Swyddog Arweiniol Dynodedig Diogelu mewn Addysg (SADDA) wedi cynnal:

- 2 sesiwn hyfforddiant Diogelu i Gadeiryddion a Llywodraethwyr Diogelu dynodedig
- 11 sesiwn hyfforddiant diogelu sylfaenol (Athrawon llanw, staff achlysurol a.y.b.)
- 11 sesiwn hyfforddiant Person Diogelu Dynodedig .

Yn ogystal, mae'r swyddog Arweiniol Dynodedig wedi cynnal sesiynau hyfforddiant i athrawon llanw, staff blynyddoedd cynnar, tîm moderneiddio addysg a staff Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY).

4.3.4. Yn dilyn ymdrech rhanbarthol i adolygu Polisi Grym rhesymol i ysgolion mae'r polisi enghreifftiol wedi ei rannu gydag ysgolion er mwyn i'r Llywodraethwyr ei fabwysiadu.

- 4.3.5. Erbyn hyn, mae'r Gwasanaeth Diogelu a Llesiant newydd wedi ei sefydlu o fewn yr adran addysg. Mae arweinydd a dau swyddog yn cefnogi ysgolion gyda materion diogelu yn ogystal â chefnogi ysgolion gyda grwpiau disgyblion bregus
- 4.3.6. Mae'r Tîm Diogelu a Llesiant wedi darparu siart llif syml am sut i ymateb os oes pryder diogelu yn ogystal â siart llif ar sut i ymateb i honiadau yn erbyn staff. Mae modd i'r ysgolion nodi manylion Person dynodedig yr ysgol yn ogystal â'r cadeirydd. Mae'r posteri yma ar gael i ysgolion eu harddangos at ddefnydd Llywodraethwyr, staff a rhieni. Yn ogystal mae templed poster diogelu newydd wedi ei rannu gydag ysgolion er mwyn iddyn ei arddangos o amgylch yr ysgol, yn y dderbynfa ac ar eu gwefannau. Mae'r poster yma yn cynnwys manylion y person dynodedig diogelu, y dirprwy berson dynodedig a'r Cadeirydd yn ogystal â sut i gysylltu gyda pob un. Mae hyfforddiant Staff, Person dynodedig a Llywodraethwyr wedi ei addasu fel bod y wybodaeth uchod i gyd yn cael eu cynnwys yn ogystal a dyletswydd y Llywodraethwr dynodedig i wirio fod yr ysgol yn eu defnyddio.
- 4.3.7. Ar ddiwedd Mawrth 2025 yr oedd cyfanswm o **269 (↑30%)** o blant yn derbyn eu haddysg gartref o ddewis rhieni. Mae'r ffigwr yma yn cynnwys 135 o blant sydd yn hanesyddol ar y gofrestr a 134 o'r newydd ers Medi. Nid yw pob plentyn sydd ar y gofrestr wedi cofrestru mewn ysgol yn flaenorol, gyda rhai yn symud mewn i'r Sir ond ddim am gofrestru mewn ysgol ac eraill yn gwneud y penderfyniad yn fuan iawn o addysgu gartref o oedran statudol addysg.
- 4.3.8. Y prif resymau am ddewis rhiant i addysgu gartref yw ei ffordd o fyw/ideolegol ond gôr-bryder a phroblemau iechyd meddwl ar gynydd. Llwyddwyd i gadw cyswllt cyson gyda mwyafrif y teuluoedd yma gyda nifer fychan yn gwrthod unrhyw gyswllt (yn unol a'u hawliau).

4.4. Trais yn y Cartref

- 4.4.1. Mae cydweithrediad da rhwng y Cyngor a'r mudiadau perthnasol ac mae ymdrechion i hyrwyddo pwysigrwydd adrodd ac adnabod arwyddion o drais yn y cartref yn parhau. Yn dilyn cais wedi'i baratoi gan swyddogion o'r Adran Gefnogaeth Gorfforaethol, derbyniwyd y Cyngor achrediad 'Rhuban Gwyn' ym mis Mai 2022. Mae'r achrediad yn sicrhau fod sefydliadau yn cymryd dull strategol i roi diwedd i drais yn erbyn menywod, drwy newid diwylliant a chodi ymwybyddiaeth. Mae cydweithrediad agos rhwng Diogelwch Cymunedol a Chefnogaeth Gorfforaethol i fonitro ac adrodd ar y cynllun gweithredu.

- 4.4.2. Enghraifft ddiweddar o'r gwaith yma oedd sesiynau hyfforddiant 'Ymyrryd gan Wylwyr' i staff y Cyngor. Darparwyd hwn gan Lywodraeth Cymru, gyda'r nod o helpu unigolion ddelio â sefyllfaoedd niweidiol posibl fel aflonyddu rhywiol, gan roi hyder i gael sgysiau gyda ffrindiau a chydweithwyr am y materion hyn. Cynhaliwyd y sesiynau ar Ddiwrnod Rhuban Gwyn y llynedd, ac mae rhagor o sesiynau wedi'i threfnu i staff yng Ngorffennaf 2025.
- 4.4.3. Partneriaeth Diogelwch Cymunedol (PDC) Gwynedd a Môn sydd yn gyfrifol am gomisiynu Adolygiadau Dynladdiad Domestig (DHR) yng Ngwynedd. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf cyhoeddwyd un adolygiad a chyflwynwyd un i'r Swyddfa Gartref am gymeradwyaeth. Yn anffodus bu'n rhain comisiynu adolygiad newydd yn dilyn marwolaeth yn ystod Haf 2024. Mae'r adolygiad yma ar saib ar hyn o bryd tan y bydd achos troseddol wedi'i gwblhau. Rydym yn parhau i weithredu a monitro'r argymhellion o'r adolygiadau sydd eisoes wedi'i chwblhau.
- 4.4.4. Bydd y PDC yn cydweithio a'r Bwrdd Diogelu Rhanbarthol mewn unrhyw achosion DHR yn y dyfodol, yn dilyn cyflwyniad y broses Adolygu Diogelu Unedig Sengl (ADUS) newydd yng Nghymru. Mae'r broses hon yn symleiddio'r drefn flaenorol drwy gyfuno'r prosesau Adolygiad Ymarfer Oedolion, Adolygiad Ymarfer Plant, Adolygiad Lladdiad Iechyd Meddwl, Adolygiad Dynladdiad Domestig ac Adolygiad Lladdiad ag Arf Ymosodol presennol.
- 4.4.5. Mae ffocws diweddar wedi bod ar ymateb i'r dysgu gan yr DHRs sydd eisoes wedi'i chwblhau, a'r ystadegau diweddar sydd yn dangos fod marwolaethau dioddefwyr drwy hunanladdiad yn uwch na dynladdiad. Paratowyd cais am gyllid gan Raglen Atal Hunanladdiad Gweithredaeth GIG Cymru. Gyda'r cyllid yma, cynhaliwyd gweithdy amlasiantaethol wedi'i hwyluso gan arbenigwr enwog yn y maes yma, i godi ymwybyddiaeth a rhoi hyder i weithwyr proffesiynol ofyn y cwestiynau anodd pan maent yn amau fod unigolyn yn ddioddefwyr camdriniaeth ddomestig.
- 4.4.6. Gwnaeth y grant yma hi'n bosib hefyd i ni archebu nifer fawr o adnoddau diogelwch a gwybodaeth am gymorth fel bod modd i ni mwy o waith ymgysylltu gyda'r cyhoedd. Byddwn yn cydweithio gyda'r Heddlu a'r gwasanaeth cymorth rhanbarthol DASU (*Domestic Abuse Safety Unit*) ar broiect peilot i gynnal sesiynau 'galw heibio'. Ein nod yw ceisio cynyddu'r tebygolrwydd o allu ymyrryd yn fwy buan.

- 4.4.7. Rydym yn parhau i rannu gwybodaeth reolaidd ynglŷn â'r Llinell Gymorth 'Byw Heb Ofn' a 'Cyfraith Clare', sy'n rhoi'r hawl i bobl wybod a oes gan eu partner presennol neu gynbartner unrhyw hanes blaenorol o drais neu gamdriniaeth.
- 4.4.8. Yn genedlaethol, mae llawer o drafodaeth a sylw wedi'i roi yn ddiweddar ar faterion yn ymwneud a dylanwadau ar-lein, gwrywdod gwenwynig a'r effaith ar fechgyn a dynion ifanc. Mae hyn yn sgil y ddrama *Netflix 'Adolescence'*. Mae 6 sesiwn hyfforddiant wedi'i drefnu yn ystod yr Haf i staff Addysg a'r Gwasanaeth Ieuencid gan Michael Conroy / Men at Work CIC. Pwrpas yr hyfforddiant yma yw cefnogi gweithwyr proffesiynol i hwyluso deialog adeiladol ynglŷn â pherthnasau iach, stereoteip rhyw, dylanwadau ar-lein, ac effaith ymddygiadau ar ferched.
- 4.4.9. Erbyn hyn mae'r e-fodiwl Trais yn y Cartref yn fandadol i holl aelodau staff. Mae'n hollbwysig fod y gweithlu yn derbyn yr hyfforddiant i sicrhau bod y Cyngor yn gwneud popeth o fewn ei allu i gefnogi unigolion ac i godi ymwybyddiaeth. Mae'r hyfforddiant 'Ask and Act' hefyd yn cael ei hyrwyddo er mwyn rhoi hyder i staff i helpu unigolion sy'n profi trais, cam-drin domestig neu drais rhywiol. Mae **59.9 %** o staff y Cyngor (gan gynnwys staff Parhaol, Achlysurol a Chyfnod Penodol) wedi cwblhau'r hyfforddiant.
- 4.4.10. Rhaid cofio nad oes gan bob aelod staff y Cyngor fynediad rhwydd i systemau TG y Cyngor ac mae hyn yn creu rhwystr. Mae'r Adran Cefnogaeth Gorfforaethol yn edrych ar y rhaglen anwytho i geisio sicrhau fod pawb yn cwblhau'r e-fodiwlau ar ddiwrnodau cyntaf o gychwyn ei swydd.

4.5. Troseddu

- 4.5.1. Mae data'r flwyddyn hyd yma ar gyfer 2024/25 yn dangos cynnydd o **11.5%** mewn troseddau Stelcian ac Aflonyddu, o gymharu â'r un cyfnod yn 2023/24. Mae Heddlu Gogledd Cymru, ynghyd â heddluoedd eraill ar draws y DU, wedi cael y dasg o gynhyrchu problem proffil yn canolbwyntio ar droseddau Stelcian, er mwyn deall y mater yn well.
- 4.5.2. Mae lefel y Troseddau Rhyw a gofnodwyd hyd yma yn 2024/25 yng Ngwynedd wedi gweld cynnydd o gymharu â 2023/24. Gall fod amrywiadau sylweddol mewn troseddau a adroddir o wythnos i wythnos, yn rhannol oherwydd adrodd o droseddau hanesyddol. O'r 163 o bobl a ddrwgdybir mewn troseddau rhywiol rhwng Ebrill a Rhagfyr 2024, roedd dros 90% yn ddynion.

- 4.5.3. Mae troseddau meddiangar (acquisitive) yn cynnwys y categorïau Byrgleriaeth Breswyl, Byrgleriaeth Busnes a Chymuned, Lladrad, Troseddau Cerbyd a Dwyn a Thrin. Mae Byrgleriaeth Breswyl a Byrgleriaeth Busnes a Chymuned yr union yr un faint eleni o gymharu â'r llynedd, gyda gostyngiadau i'w gweld yn y niferoedd o Droseddau Cerbyd a Dwyn a Thrin. Dim ond Lladrad sydd wedi gweld cynnydd hyd yma yn 2024/25, fodd bynnag mae hyn ond yn cyfateb i un digwyddiad ychwanegol yn unig mewn cymhariaeth â'r llynedd.
- 4.5.4. Mae ymddygiad gwrthgymdeithasol yng Ngwynedd wedi gweld gostyngiad hyd yma o **-8.8%** yn 2024/25, o gymharu â'r un cyfnod yn 2023/24. Mae hyn yn cyfateb i dros 150 yn llai o ddigwyddiadau yn cael eu hadrodd i'r Heddlu.
- 4.5.5. Daeth y Dyletswydd Trais Difrifol i rym yn genedlaethol ym mis Ionawr 2023. Mae'r ddyletswydd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau penodedig gydweithio i baratoi a gweithredu strategaeth ar gyfer atal a lleihau trais difrifol yn yr ardal. Cyhoeddwyd Strategaeth derfynol Gogledd Cymru yn Ionawr 2024. Mae'r Cyngor wedi bod yn rhan o'r gwaith yma ers y cychwyn ac yn parhau i fod yn rhan o'r Grŵp Llywio Rhanbarthol i weithredu'r Ddyletswydd. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yma: [Dyletswydd Trais Difrifol | Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru <https://www.northwales-pcc.gov.uk/cy/dyletswydd-trais-difrifol>](https://www.northwales-pcc.gov.uk/cy/dyletswydd-trais-difrifol)
- 4.5.6. Fel rhan o'r ddyletswydd, derbyniodd y Bartneriaeth gyllid o £82k ar gyfer projectau ataliol ac ymyrraeth gynnar er mwyn lleihau trais difrifol gan blant a phobl ifanc. Cwblhawyd pob elfen o'r gwaith yma yn llwyddiannus erbyn Ebrill 2025.

4.6. **Caethwasiaeth Fodern**

- 4.6.1. Mae caethwasiaeth fodern yn rhychwantu sawl math o gam-fanteisio sef, llafur, troseddol, cam-fanteisio rhywiol a chaethwasanaeth domestig. Yng Ngogledd Cymru, mae achosion Caethwasiaeth Fodern yn yr ardal yn ymwneud yn bennaf â cham-fanteisio cyffuriau, lle mae'r dioddefwyr yn aml yn wryw ifanc sydd yn cael ei orfodi i fasnachu cyffuriau, fel arfer drwy linellau sirol. Yn rhanbarthol, mae hyrwyddo diogelu cyd-destunol er mwyn gweithio hefo plant a phobl ifanc sy'n agored i gam-fanteisio a/neu gaethwasiaeth fodern yn flaenoriaeth o fewn Strategaeth Trais Difrifol Gogledd Cymru.
- 4.6.2. Mae'r Heddlu yn codi ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern ymysg awdurdodau a busnesau ar draws y rhanbarth, ac yn cynnal ymweliadau

rheolaidd â gwestai a safleoedd gwyliau ac yn darparu llenyddiaeth mewn clinigau a meddygfeydd iechyd rhywiol.

4.7. Gwrthderfysgaeth

4.7.1. Mae Cyngor Gwynedd yn cynnal Grŵp Mannau Cyhoeddus: Parodrwydd i Amddiffyn a Diogelu, yn ogystal â bod yn aelod o'r grwpiau cyffelyb rhanbarthol. Pwrpas y Grŵp yw:

- Ymateb i'r ddyletswydd statudol newydd Ddiogelu / Martyn's Law bydd yn cael eu gweithredu yn y 24 mis nesaf. Bydd y ddeddfwriaeth newydd yn sicrhau bod y cyhoedd yn cael eu hamddiffyn yn well rhag terfysgaeth, trwy ei gwneud yn ofynnol i rai lleoliadau cyhoeddus a digwyddiadau baratoi a bod yn barod i gadw pobl yn ddiogel os bydd ymosodiad.
- Cydweithio gyda sefydliadau er mwyn darparu trefniadau diogelwch amddiffynnol effeithiol ac effeithlon yng Ngwynedd;
- Darparu ymdriniaeth diogelwch integredig, sy'n cyd-fynd â'r safonau a'r canllawiau cenedlaethol, i adnabod a darparu camau gweithredu cymesur er mwyn cadw cymunedau Gwynedd yn ddiogel;
- Gwella a chefnogi'r parodrwydd i amddiffyn a diogelu mewn lleoliadau cyhoeddus hygyrch yng Ngwynedd.

4.8. Atal/Prevent

4.8.1. Mae **26.9%** o staff y Cyngor (gan gynnwys staff Parhaol, Achlysurol a Chyfnod Penodol) wedi cwblhau'r hyfforddiant e-ddysgu Atal. Mae'r Swyddfa Gartref wedi creu pecyn hyfforddiant newydd ar gyfer Atal, ac mae'r e-fodiwl yn fandadol i'r holl weithlu erbyn hyn. Mae'r ffigwr uchod yn dangos fod gwaith i'w wneud o ran cynyddu'r niferoedd sydd wedi'i gwblhau, ond rhaid cofio nad oes gan bob aelod staff y Cyngor fynediad rhwydd i systemau TG y Cyngor ac mae hyn yn creu rhwystr.

4.8.2. Er hynny, yn y flwyddyn ddiwethaf mae'r Swyddfa Gartref hefyd wedi cyhoeddi pecyn newydd o adnoddau sydd yn ein galluogi i baratoi sesiynau hyfforddiant wyneb-i-wyneb pwrpasol. Disgwylir adnoddau Cymraeg yn fuan ac unwaith mae'r rhain ar gael byddwn yn mynd ati i drefnu sesiynau peilot. Bydd y gallu i gynnal sesiynau ein hunain yn sicrhau fod modd darparu hyfforddiant i swyddogion sydd ddim a mynediad i'r porth e-ddysgu.

4.8.3. Mae'r Cyngor yn ymgymryd â phroses sicrwydd ansawdd yn flynyddol gyda'r Swyddfa Gartref, i sicrhau ein bod yn cwrdd â'n gofynion statudol o dan y ddyletswydd Atal. Yn 2024 adnabuwyd y cryfderau canlynol gan y Cyngor:

- Fod y Cyngor yn cymryd rhan weithredol yn y Grŵp Cyflawni Prevent rhanbarthol sy'n gweithio ar y cyd i gyflawni dyletswyddau Atal.
- Mae swyddogion Atal y Cyngor wedi cymryd brasgampau mawr wrth weithio i reoli bygythiad a risg mewn perthynas â radicaleiddio yn ystod y cyfnod adrodd diwethaf a thu hwnt.

4.8.4. O ganlyniad i'r broses yma, Derbyniwyd y Cyngor 2 argymhelliad, sef:

- Datblygu polisi llogi lleoliadau i leihau'r cyfleoedd i radicaleiddwyr ddylanwadu a dylai hyn gynnwys briffiau i staff perthnasol mewn perthynas â diwydrwydd dyladwy.
- Datblygu strategaeth hyfforddi Atal, i gynnwys darpariaeth wedi'i deilwra yn ôl rolau a charfannau o staff.

4.8.5. Mewn ymateb, mae polisi corfforaethol llogi lleoliadau wrthi yn cael ei ddrafftio, ac unwaith mae'r adnoddau hyfforddiant Cymraeg ar gael byddwn mewn sefyllfa i weithredu cynllun hyfforddiant newydd. Bydd y Panel Strategol Diogelu yn ffocysu ar rain dros y cyfnod nesaf.

4.9. Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS)

4.9.1. Mae'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) yn gyfrifol am brosesu gwiriadau troseddol. Pwrpas gwiriadau DBS yw cynorthwyo cyflogwyr i wneud penderfyniadau recriwtio a thrwyddedu mwy diogel, ond dim ond un rhan o arfer recriwtio yw gwiriad. Pan fydd gwiriad wedi'i brosesu gan y DBS a'i gwblhau, bydd yr ymgeisydd yn derbyn tystysgrif DBS.

4.9.2. Bu'r Grŵp Gweithredol yn ymgymryd â gwaith sylweddol i wirio, herio ac ailymweld â'r drefn gorfforaethol o ran y DBS. O ganlyniad, mae Adrannau bellach yn perchnogi mwy ar y trefniadau DBS ac mae hyn wedi trawsnewid sut mae'r Grŵp Gweithredol yn adrodd ar ei gydymffurfiaeth ar ddadleniadau adrannol.

5. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH

5.1. Er bod y Panel Strategol Diogelu yn canolbwyntio ar gyfrifoldebau corfforaethol yn ymwneud â materion diogelu o fewn Gwynedd, mae hefyd yn derbyn gwybodaeth ac arweiniad drwy Fyrddau Diogelu Rhanbarthol ar gyfer Diogelu Plant ac Oedolion Bregus, sy'n gweithio ar draws gogledd Cymru. Mae'r rhain yn Fyrddau Statudol gydag aelodaeth draws-asiantaethol, sydd â chyfrifoldebau penodol a chyfreithiol. Mae'r Cyngor yn aelod o'r Byrddau hyn ac yn cyfrannu at weithredu eu cynlluniau. Mae

gwybodaeth bellach am waith y Byrddau i'w weld yma -
<https://www.bwrdddiogelugogleddcymru.cymru/>

- 5.2. Mae Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn hefyd wedi dangos bod gweithio mewn partneriaeth ar draws ffiniau siroedd yn profi'n llwyddiant. Mae gwaith y Partneriaeth mewn meysydd megis Atal/Prevent yn hanfodol os yw'r Panel am sicrhau ansawdd trefniadau diogelu yng Ngwynedd.
- 5.3. Mae gan nifer o sefydliadau ddyletswydd statudol i fod yn rhan o'r bartneriaeth, gan gynnwys yr Awdurdodau Lleol, yr Heddlu, gwasanaethau Prawf, y gwasanaeth Tân ac Achub a'r Bwrdd Iechyd. Mae gwybodaeth am bob agwedd ar ddiogelwch cymunedol y mae'r Cyngor yn ymwneud ag o ar ein [gwefan](#).

6. Y DYFODOL

- 6.1. O ran blaenoriaethau'r Panel ar gyfer y flwyddyn i ddod, bwriedir canolbwyntio ar y blaenoriaethau a ganlyn:
- Deall a dysgu gwersi ddaw o Adolygiadau Ymarfer a edrydd yn ystod y flwyddyn.
 - Rhoi pob argymhelliad ddaw o Adolygiadau Ymarfer a gyhoeddir yn ystod y flwyddyn ar waith.
 - Cwblhau archwiliad mewnol ar ymwybyddiaeth a dealltwriaeth gweithlu'r Cyngor o systemau diogelu a sut mae cyfeirio.
 - Sicrhau bod gweithlu'r Cyngor wedi cwblhau'r cyrsiau hyfforddiant mandadol a statudol ym maes diogelu.
 - Hyrwyddo'r Polisi Diogelu diwygiedig ymysg holl staff y Cyngor.
 - Sicrhau bod y Personau Dynodedig yn deall eu rôl ac yn ei gymryd o ddifri.

ATODIAD 1: Cylch Gorchwyl Panel Strategol Diogelu Gwynedd

ATODIAD 2: Cylch Gorchwyl Grŵp Gweithredol Diogelu Gwynedd

ATODIAD 3: Polisi Diogelu Cyngor Gwynedd